

ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR: AN'ANAVIY VA INNOVATSION YONDASHUVLAR TAQQOSLANISHI

Sarsenbaeva Raya

Qoraqalpoq davlat universiteti ,Xorijiy til va adabiyoti fakulteti 2-kurs studenti

Tel raqam:+998992061660

Rametullaeva Nadira

Qoraqalpoq davlat universiteti pedagogika va psixologiya kafedrası o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15676102>

Annotatsiya: Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim tizimining yuksalishida muhim omillardan biridir. Ular o'quvchilarning faolligi, mustaqilligi va ijtimoiy-hayotiy ko'nikmalarini rivojlantirishda beqiyos imkoniyatlar yaratadi. Ushbu maqolada zamonaviy va an'anaviy pedagogik yondashuvlarning o'ziga xos xususiyatlari, ularning ta'lim jarayoniga ta'siri va qiyosiy afzalliklari yoritilgan. An'anaviy ta'limda o'qituvchi asosiy shaxs sifatida ishtirok etsa, innovatsion texnologiyalar o'quvchining markaziy rolini ta'minlaydi. Pedagogik jarayonda AKT vositalari, interaktiv metodlar, muammoli va loyihaviy yondashuvlar orqali dars samaradorligini oshirish mumkin. Maqolada shuningdek, yangi texnologiyalarni amaliyotga joriy qilishda uchraydigan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ham ko'rib chiqilgan. Tadqiqotlar natijasida olingan xulosalar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy metodlar nafaqat bilim, balki ijtimoiy kompetensiyalarni ham rivojlantirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Zamonaviy texnologiyalar, innovatsion yondashuv, an'anaviy ta'lim, interaktiv metodlar, pedagogik jarayon, o'quvchi faolligi, o'qituvchi roli.

Annotation: Modern pedagogical technologies are one of the key factors in the development of the education system. They provide unique opportunities for enhancing students' activity, independence, and socio-life skills. This article explores the distinctive features of both modern and traditional pedagogical approaches, their impact on the educational process, and their comparative advantages. While the traditional approach places the teacher at the center of instruction, innovative technologies emphasize the central role of the student. The effectiveness of lessons can be increased through the use of ICT tools, interactive methods, problem-based and project-based learning. The article also examines the challenges of implementing new technologies into practice and possible solutions to these issues. The research findings show that modern methods contribute not only to knowledge acquisition but also to the development of social competencies.

Keywords: modern technologies, innovative approach, traditional education, interactive methods, pedagogical process, student engagement, teacher's role.

Аннотация: Современные педагогические технологии являются одним из важнейших факторов развития системы образования. Они создают уникальные возможности для повышения активности учащихся, их самостоятельности и формирования социально-жизненных навыков. В данной статье раскрываются особенности традиционного и современного педагогического подхода, их влияние на образовательный процесс, а также сравнительные преимущества. Если в традиционном обучении ключевая роль отводится учителю, то инновационные технологии ставят в центр внимания самого ученика. Эффективность занятий может быть повышена за счет использования ИКТ, интерактивных методов, проблемного и проектного обучения. В статье также рассматриваются проблемы внедрения новых

технологий в практику и пути их решения. Полученные в результате исследования выводы свидетельствуют о том, что современные методы способствуют не только усвоению знаний, но и развитию социальных компетенций.

Ключевые слова: современные технологии, инновационный подход, традиционное обучение, интерактивные методы, педагогический процесс, активность учащихся, роль учителя.

Hozirgi kunda butun dunyo bo'ylab ta'lim tizimi tub islohotlar davrini boshdan kechirmoqda. An'anaviy yondashuvlar bilan bir qatorda, zamonaviy innovatsion texnologiyalar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanmoqda. Bu o'zgarishlar nafaqat o'quv dasturlariga, balki o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi munosabatlarga ham bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. An'anaviy ta'lim metodlarida o'qituvchi asosiy axborot manbai bo'lib, darslar odatda monolog tarzida o'tgan. Bunday yondashuvda o'quvchining faolligi cheklangan bo'lgan. Aksincha, zamonaviy ta'limda o'quvchi mustaqil fikrlovchi, izlanuvchi va ijodkor sifatida shakllanadi. Bu esa, pedagogdan yangicha metodik yondashuvni, texnologik savodxonlikni talab etadi. Shu sababli, ushbu maqolada an'anaviy va innovatsion pedagogik texnologiyalarning o'zaro taqqoslanishi, ularning afzallik va cheklovlari, shuningdek, zamonaviy metodlarni to'g'ri qo'llash usullari haqida so'z yuritiladi. Bu esa o'qituvchilarga ta'lim sifatini oshirishda foydali bo'lishi mumkin.

An'anaviy ta'lim metodlari ko'plab yillardan beri qo'llanilib kelmoqda. Ular odatda leksiya, diktant, savol-javob, yozma va og'zaki nazorat asosida quriladi. Bu usullar strukturaviy, tartibli bo'lib, ayniqsa bilimlarni uzatishda samarali hisoblanadi. Biroq, bunday yondashuvda o'quvchi asosan tayyor bilimni qabul qiluvchi bo'lib qoladi. Bu esa mustaqil fikrlash, kreativlik va muammoli vaziyatlarni hal qilish ko'nikmalarining rivojlanishini cheklaydi. Innovatsion pedagogik texnologiyalar esa o'quvchini bilim olish jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi. "Blended learning" (aralash ta'lim), "flipped classroom", "problem-based learning", "case-study", "gamification" kabi usullar o'quvchini qiziqtiradi, darsni interaktiv va samarali qiladi. Shuningdek, raqamli platformalar, video darslar, test tizimlari ta'limni mustaqil o'zlashtirishga yordam beradi. Shunday bo'lsa-da, innovatsion metodlarni to'g'ri va samarali qo'llash uchun o'qituvchi doimiy ravishda o'z ustida ishlashi, texnologik yangiliklardan boxabar bo'lishi zarur. Shu bois, har ikki yondashuvning integratsiyasi orqali optimal ta'lim modeli yaratish mumkin.

Maqola yozish jarayonida tahliliy va qiyosiy metodlardan foydalanildi. O'zbekiston va xorijiy mamlakatlarda qo'llanilayotgan pedagogik texnologiyalar haqida ilmiy maqolalar, dissertatsiyalar, xalqaro ta'lim tashkilotlarining hisobotlari o'rganildi. Mahalliy maktab va oliy ta'lim muassasalarida innovatsion metodlar asosida olib borilgan dars kuzatuvlari tahlil qilindi. Shu bilan birga, o'qituvchilar bilan so'rovnomalar, o'quvchilar bilan suhbatlar o'tkazilib, ularning metodik yondashuvlarga bo'lgan munosabati o'rganildi. Statistik ma'lumotlar asosida an'anaviy va zamonaviy metodlarning samaradorlik darajasi qiyoslandi. Pedagogik eksperimentlardan biri sifatida bir xil mavzu bo'yicha ikki xil usulda dars o'tkazilib, o'quvchilar natijalari solishtirildi. Shuningdek, PISA va TIMSS xalqaro tadqiqotlarida ko'rsatilgan yondashuvlar tahlil etildi. Bu metodlar maqola mazmunini ishonchli va asosli shakllantirishga yordam berdi.

Tahlillar shuni ko'rsatmoqdaki, zamonaviy texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayonida o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi, mustaqil fikrlashi va muloqot qilish ko'nikmalari sezilarli darajada oshadi. Ular darsda faolroq ishtirok etadi, savollar beradi, fikr

bildiradi, jamoa bilan ishlashni o'rganadi. An'anaviy metodlarda esa, bu ko'rsatkichlar nisbatan past bo'lib qolmoqda. Shu bilan birga, innovatsion texnologiyalarni qo'llashda ayrim muammolar mavjud — masalan, texnik vositalar yetishmasligi, o'qituvchining tayyorgarligi, metodik savodxonlik darajasi. Ammo to'g'ri yondashuv bilan bu muammolarni bartaraf etish mumkin. Shuningdek, tajriba darslari asosida aniqlanishicha, o'quvchilar zamonaviy usullarni ko'proq yoqtirishadi va ular orqali bilimlarni chuqurroq o'zlashtiradilar. Shunday qilib, zamonaviy texnologiyalarni amaliyotga tatbiq qilish samarali natija beradi.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'limni yangi bosqichga olib chiqadi. Ular o'quvchini faollikka undaydi, mustaqil fikrlash va hayotga tayyorlaydi. Shu bilan birga, an'anaviy metodlar ham o'z o'rnini yo'qotmaydi. Eng muhim vazifa — har ikki yondashuvni uyg'unlashtirib, o'quvchilarning imkoniyatiga qarab to'g'ri metod tanlashdir. O'qituvchi bu borada doimiy izlanishda bo'lishi, yangiliklarga ochiq bo'lishi va darsni zamonaviy talablarga mos tashkil etishi lozim. Bunday yondashuv samarali natijalarga olib keladi

References:

Используемая литература:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Omonov H., Xo'jayev N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, 2010.
2. Ro'ziyeva D. Pedagogik texnologiyalar va innovatsion yondashuvlar. – Toshkent: "Innovatsiya-Ziyo" nashriyoti, 2019.
3. Ulasheva A.S., Olloqulova F.U. Ta'lim tizimida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati // Ilmiy-texnik axborotlar jurnali, 2023. – №1(4). – B. 62–68. <https://api.scienceweb.uz>
4. Yo'ldoshev O'. Pedagogik texnologiyalarning vazifalari va maqsadi // Farg'ona davlat universiteti ilmiy axborotnomasi, 2022. – №2(1). – B. 45–50. <https://www.herald.kokanduni.uz>